

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

PROGRAMA D'EDUCACIÓ EN VALORS A TRAVÉS DEL CONTE I DE LA POESIA

Maria Bosch Serrano

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne: 41542593-Q

Treball tutelat per Jaume Guiscafrè Danús
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

RESUM

Aquest treball presenta la literatura infantil com un instrument de transmissió de valors fonamental pel desenvolupament dels infants i la seva integració en la societat actual.

Per poder educar en valors a través de la literatura és indispensable fer una bona selecció d'obres. Es treballen la poesia i el conte com a eixos principals del treball fent una barreja d'obres clàssiques i modernes.

Perquè el disseny plantejat pugui dur-se a terme en les aules d'Educació Infantil és necessària la implicació col·lectiva de l'equip docent i la participació de la família de l'alumnat.

Per tant l'objectiu d'aquest treball acadèmic és utilitzar la poesia i el conte com elements útils, motivadors i facilitadors de l'aprenentatge donant lloc a un programa complet d'educació en valors.

PARAULES CLAU

Literatura infantil, valors, poesia, conte, Educació Infantil.

ABSTRACT

This work presents children's literature as an essential tool for the transmission of values for the development of children and their integration into today's society.

In order to be able to educate in values through literature, it is essential to make a good selection of works. Poetry and storytelling are worked on as the main axes of the work, mixing classic and modern works.

For the proposed design to be carried out in the Early Childhood Education classrooms, the collective involvement of the teaching staff and the participation of the students' family is necessary.

Therefore, the aim of this academic work is to use poetry and story as useful, motivating and facilitating elements of learning leading to a complete program of values education.

KEYWORDS

Children's literature, values, poetry, story, Early Childhood Education.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ	1
2. OBJECTIUS	1
3. METODOLOGIA	2
4. MARC TEÒRIC	3
4.1 LITERATURA INFANTIL	3
4.1.1 EL CONTE	6
4.1.2 LA POESIA	9
4.2 VALORS	10
4.2.1 FAMÍLIA I ESCOLA: AGENTS TRANSMISSORS DE VALORS	11
4.3 LITERATURA INFANTIL I VALORS	13
5. PROPOSTA DIDÀCTICA	15
5.1 INTRODUCCIÓ	15
5.2 OBJECTIUS	16
5.3 METODOLOGIA	16
5.4 UNITATS DIDÀCTIQUES	18
6. CONCLUSIONS	44
7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	45

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

La línia temàtica triada per a l'elaboració i presentació del Treball de Fi de Grau ha estat la literatura i la poesia a l'educació infantil.

Dins totes les possibilitats que ens ofereix aquesta temàtica, enfocaré el meu treball cap a la transmissió de valors a partir de la poesia i el conte.

Com a futura docent, considero que cal prendre consciència de la potencialitat de la literatura infantil com a mitjà educatiu fonamental en l'educació en valors.

Tal com assegura Vílchez (2005: 86), “en l'actualitat existeix una consciència social sobre la importància i la influència que tenen els contes en el desenvolupament de l'infant, concretament en l'aspecte emocional, afectiu i social.”

D'acord amb l'anterior afirmació, considero que la literatura contribueix al desenvolupament integral dels nens produint progressivament un modelatge adequat en tots els aspectes de l'educació.

La intenció d'aquest treball és investigar sobre les possibilitats del conte i de la poesia infantil i relacionar-les amb els valors que podem transmetre als infants.

M'agradaria treballar-hi en aquest sentit per tal d'utilitzar la poesia i el conte com a elements motivadors, útils i facilitadors de l'aprenentatge.

Voldria aprofitar la motivació que poden generar aquests recursos i les seves possibilitats per educar les emocions, fomentar vincles, reforçar models de comportament i educar en valors.

L'objectiu que es pretén aconseguir és contribuir al coneixement de la literatura infantil i a la descoberta dels valors que conté, seleccionant els contes i les poesies més adients en funció dels alumnes als quals van dirigits.

2. OBJECTIUS

- Objectiu general:

-Fomentar l'educació en valors a través de la literatura infantil

- Objectius específics:

- Analitzar les possibilitats del conte i la poesia com a eines d'aprenentatge

-Conèixer diferents grups socials pròxims a la seva experiència, algunes de les seves característiques, produccions culturals, valors i formes de vida, generant actituds d'amistat, confiança, respecte i estimació. (Annex del Decret 71/2008:19)

-Proposar activitats educatives enfocades al treball dels valors de manera lúdica

-Respectar les cultures diferents de la pròpia valorant-les com a font d'enriquiment i d'aprenentatge i aproximar-se al coneixement d'entorns llunyans significatius.(Annex del Decret 71/2008:19)

-Fomentar la creativitat dels infants

3. METODOLOGIA

La recerca teòrica per a la defensa i contrast d'aquest treball, s'ha realitzat de forma paral·lela a la proposta didàctica inclosa en el desenvolupament del TFG.

En primer lloc, vaig fer una gran recerca documental inicial per a poder establir una sòlida base teòrica que em permetés fonamentar l'estructura bàsica del treball.

No obstant això, vaig procedir a fer diferents recerques teòriques per implementar aquelles idees, conceptes i dificultats que anaven sorgint durant tot el procés de realització del treball acadèmic.

En segon lloc i com a proposta didàctica del meu treball, vaig dissenyar una proposta didàctica seleccionant obres de literatura infantil tant clàssiques com modernes.

Aquesta proposta didàctica ha conclòs en un programa d'educació en valors on les obres seleccionades són el punt de referència de les activitats plantejades.

Degut a la complexitat de la temàtica, el programa va ser dividit en tres apartats on es desglossen els valors més significatius per a l'etapa d'Educació Infantil.

Per a la realització d'activitats s'han combinat dinàmiques d'aprenentatge cooperatiu, activitats intercicle i s'ha inclòs la família dins aquestes, donant lloc a un programa d'educació en valors integrador i inclusiu.

4. MARC TEÒRIC

Una vegada seleccionats els documents amb una rellevància significativa per a la realització del treball acadèmic, procediré a fer una anàlisi de la informació trobada.

4.1 LITERATURA INFANTIL

La literatura infantil ha estat al llarg dels anys objecte d'estudi. No es pot dubtar que la literatura té avui en dia gran presència en la vida dels infants.

A continuació, present un breu recorregut històric per situar en el temps els orígens de la literatura infantil.

La literatura infantil és un concepte sorgit entre el segle XVII i el segle XIX. Fins aleshores no existia el concepte d'infant com a ésser diferenciat que s'havia d'educar i formar. A partir de la Revolució Industrial, es produeix un canvi de mentalitat sobre el concepte d'infant.

Colomer (2007) situa els inicis de la literatura infantil i juvenil en el segle XVII, ja que és el moment en el que la infància va ser considerada com un estadi diferent de l'adulthood i es concebia com una etapa específica amb característiques pròpies.

En canvi Valriu (2010:16) considera que “no podem parlar pròpiament de literatura per a infants i joves fins a les acaballes del s. XVIII, i a molts d'indrets fins al s. XIX o principis del s. XX. I que gairebé sempre les primeres obres que trobarem editades especialment per als joves lectors seran obres d'origen oral, extrems de la tradició popular, que era la forma secular de transmetre als més joves la visió del món pròpia de la seva societat.”

La literatura estava inicialment enfocada cap a un públic adult. Els nins escoltaven i gaudien de la literatura i progressivament apareix el terme de “literatura guanyada”; escrita per adults i apropiada per a nins i joves

No podem oblidar, però, que la lectura més o menys generalitzada i, sobretot la producció de materials literaris adreçats especialment a infants i joves, és un fenomen relativament recent, que es desenvolupa a partir del segle XIX, a conseqüència de tot un conjunt de factors polítics, econòmics i socials. Segles enrere l'imaginari de joves i adults es construïa a través de l'oralitat, de la transmissió de rondalles, de llegendes i de facècies perpetuada generació rere generació. (Valriu 1992: 239)

Cervera (1989:159) ens explica els tres tipus de literatura infantil segons el seu desenvolupament:

El proceso creador de la literatura infantil, en cuanto a realidad independiente, se ha desarrollado de tres maneras diferentes. Esto nos permite hablar de tres tipos de literatura infantil:

- La literatura ganada (otros la llaman recuperada empleando una mala traducción del francés *dérobé* -robada-; está claro que no puede ser recuperado lo que nunca perteneció al niño) que engloba todas aquellas producciones que no nacieron para los niños, pero que, andando el tiempo, el niño se las apropió o ganó o se le destinaron, previa adaptación o no. Aquí hay que incluir todos los cuentos tradicionales, el sector folclórico de la literatura infantil, muchos de los romances y canciones, una porción nada despreciable de la novelística juvenil, etc. Tal es el caso de *Los Cuentos*, de Perrault, o las adaptaciones de *Las mil y una noches*.

- La literatura creada por los niños, que es la que tiene ya como destinatarios específicos a los niños. Es la que en gran medida se ha producido, y sigue produciéndose, tanto bajo la forma de cuentos o novelas como de poemas y obras de teatro. Así podemos citar *Las aventuras de Pinocho*, de Collodi, *La bruja Doña Paz*, de Antonio Robles, *Monigote pintado*, de Joaquín González Estrada, o *El hombre de las cien manos*, de Luis Matilla. De una forma o de otra esta literatura infantil tiene en cuenta, según los cánones de momento, la condición del niño. Evidentemente en ella se reflejan muchas tendencias y concepciones de la literatura infantil que hacen particularmente viva e interesante.

- La literatura instrumentalizada. Bajo este nombre pretendemos señalar gran cantidad de libros que se produce ahora sobre todo para preescolar (...). Tenemos que hablar más de libros que de literatura. Nos referimos a todos estos que aparecen en series en las que, después de elegir un protagonista común, lo hacen pasar por diferentes escenarios y situaciones: la playa, la montaña, el circo, el mercado, el zoo, el campo, la iglesia, el colegio, la plaza ... o bien aquellos que se crean como extensión para ejercicios de gramática u otras asignaturas. Está claro que en todas estas producciones predomina la intención didáctica sobre la literaria. La creatividad es mínima, por no decir nula. Toman el esquema de la literatura y la aplican a diversos temas monográficos que convierten así en centros de interés. Tal es el caso de los libros protagonizados por Teo, Tina-Ton, Ibai en que los objetivos didácticos están por encima de los literarios. No son literatura, aunque lo parezcan.

És per això que podem afirmar que el món de la literatura infantil ha sofert una gran transició; des dels llibres que llegien els infants, però no estaven destinats cap a un públic infantil, fins als llibres escrits especialment per als infants.

Va transcórrer un període llarg per donar valor a la literatura infantil. Existeixen certes aportacions al respecte.

Cervera (1989: 160) associa a aquesta transició diversos factors:

La transición hacia una literatura infantil específica y en búsqueda de calidad nace de una serie de factores entre los que podemos distinguir:

- Factores sociales: aumento de la información y de la escolarización; crecimiento de la capacidad adquisitiva y organizadora de la sociedad; incremento de la atención hacia el niño; necesidad de satisfacer la capacidad de producción y distribución de las editoriales especializadas en textos escolares que, una vez terminado el periodo de producción y venta de estos, quedan libres gran parte del año.
- Factores educativos: mayor conciencia de su utilidad por parte de padres y educadores; mayor especialización urgida por psicopedagogos y profesores universitarios; diferencias observadas entre la literatura infantil en países muy desarrollados y escolarizados y los países en diferentes situaciones de desarrollo; necesidad de difundir algunos valores superadores de fronteras, razas, culturas, etc.
- Factores endógenos de la propia literatura infantil; a medida en que avanza su desarrollo, consigue y, se le debe exigir mayor perfección, adecuación y especialización y variedad, como fruto de una sociedad cada vez más culta, preocupada por la educación del niño, y de una actividad cada vez más cultivada.

Fent referència als factors educatius Zilberman (2006: 18) afirma que: “La aparición y la extensión de la literatura infantil se asociaron a la pedagogía, ya que fue condicionada por convertirse en instrumento de ésta. Por esta razón, el nuevo género careció, de manera inmediata, de estatus artístico, ya que se le negaba un reconocimiento en términos de valor estético, es decir, la oportunidad de formar parte del reducto selecto de la literatura.”

Aquest autor afirma que a la literatura infantil també se li negava reconeixement per la falta de realisme i versemblança, un fet que es contraposa a la presència inevitable de la fantasia dins aquestes obres literàries. (p.29)

Actualment, com podem comprovar, la literatura infantil ha pres gran importància i és cada vegada més acurada.

Cervera (1989:158) relata que "ya han quedado atrás los tiempos en que la negación de la existencia de la literatura infantil se basaba en que carecía de calidad y condiciones literarias"

Després de realitzar aquest breu recorregut històric, com és defineix literatura infantil? Hi ha aportacions de diferents autors al respecte.

Per una part, Cervera (1992: 11) defineix la literatura infantil com "toda aquella literatura en la que se integran todas las manifestaciones y actividades que tienen como base la palabra con una finalidad artística o lúdica que interesa al niño "

López també n'ha aportat una definició (2016: 245): "La literatura infantil i juvenil és aquella adreçada als infants i joves i queda circumscrita a les produccions que s'inicien amb l'alfabetització massiva a Europa i el sorgiment d'una classe social preocupada per la infantesa".

D'altra banda, Perriconi (1983: 6) la defineix com "un acto comunicativo entre un receptor niño y un emisor adulto que tiene como objetivo sensibilizar al niño por medio de la capacidad creadora y lúdica del lenguaje"

I és per això que ens demanem: és la literatura infantil únicament per a infants? És necessària aquesta distinció?

Responent a la pregunta i d'acord amb López (1990: 27): "no es literatura infantil aquella que imita de manera grotesca el mundo de niños y jóvenes desde una perspectiva adulta, sino la que se adecua a una etapa de desarrollo humano sin renunciar a la universalidad de temáticas."

Comentant la cita anterior, consider que no hi ha necessitat de fer una selecció d'obres dins el món literari en funció de la complexitat dels temes que tracten o l'edat en què aparentment van dirigides, sinó que seria més idoni adaptar cada una de les obres al moment evolutiu en que es troba el lector sense renunciar a cap d'aquestes per la seva complexitat temàtica. Tots els temes presents en les obres literàries poden ser tractats des de diverses perspectives.

4.1.1 EL CONTE

Actualment, el conte és un element indispensable en la vida quotidiana dels infants. Amb el pas dels anys, les definicions i classificacions del conte han anat variant considerablement.

Pel que respecta a la definició de conte, Porrás (2011: 63) assegura que és "una narración en prosa de hechos reales o ficticios. Suele ser corto y generalmente desarrolla una sola acción."

Aquesta mateixa autora ha fet una classificació dels contes:

- Cuentos tradicionales, de hadas o maravillosos: se incluyen todo tipo de narraciones maravillosas, aunque no aparecen las hadas.
- Cuentos fantásticos: caracterizados por la necesidad del hombre de sobredimensionar la realidad, haciendo que en ella se inserten otros seres y otros mundos paranormales, distintos del suyo.
- Cuentos de ciencia ficción: relatos donde se toman aspectos técnico-científicos que se corresponden en el ámbito de las ciencias. En ellos se conjugan factores reales y posibles con la inclusión de lo ficticio con cierta dosis de suspense que atrae mucho al lector
- Cuentos folclóricos: cuentos anónimos, tradicionales, transmitidos en la mayoría de los casos oralmente.

Existeixen altres tipus de classificacions segons l'edat com la que fa de Pelegrín (1981) dividint-los en: "Cuentos de fórmula (de 2 a 5 años), cuentos de animales (4 a 7 años) y cuentos maravillosos (5 a 7 años)."

Segons aquesta autora, aquestes classificacions segons l'edat es corresponen a la complexitat del relat.

Valriu (2010:421) assegura que: "En general tenim tendència a contar els contes considerats clàssics quan els nens són encara massa petits per gaudir-los en tota la seva complexitat[...]."

En contraposició amb la cita anterior, crec que existeixen moltíssimes adaptacions de contes clàssics que permetran la comprensió dels més petits. A més de les adaptacions existents, la manera de treballar el conte amb els infants només suposarà adaptar el lèxic i el vocabulari perquè no es perdi l'essència de la història,

Considero que l'etapa d'Educació Infantil és el període formatiu idoni per iniciar l'educació en valors i el conte pot ser, com a docents, el nostre major aliat.

D'acord amb Marín-Díaz i Sánchez-Cuenca (2015: 1105): "[...] la formación en la etapa de Educación Infantil tiene un gran sustento en la formación de valores y en el proceso de

construcción de la persona; es por ello que los cuentos tradicionales, tan presentes en este momento formativo cobran una gran importancia ante el desarrollo de los valores que posteriormente guiará la vida de los individuos.”

El conte disposa de moltes les possibilitats i qualitats tant a nivell personal com a nivell educatiu. Amb les següents aportacions, es pretén dotar el conte d'importància i valor ja que és considerat una eina educativa fonamental.

López (1990:34) considera que “[...] es el cuento cartilla elemental portadora, en la trivialidad de su anécdota, de valores colectivos, formas de sensibilidad, conocimiento.”

Marín-Díaz i Sánchez-Cuenca (2015: 1098) parlen del conte des d'un punt de vista educatiu i de creixement personal : “El valor educativo del cuento procede de sí mismo y de su función pedagógica. Es un recurso que, utilizado en las aulas para la transmisión de valores, proporciona un acercamiento a la cultura en la que se socializa, satisface las necesidades cognitivo-afectivas de los niños y las niñas, pone en contacto al alumnado con un lenguaje culto y elaborado, favorece el desarrollo de la fantasía y la imaginación, y libera tensiones.”

Altres autors com Ayuso (2013: 10) es centren en les seves possibilitats: “abre un amplio abanico de posibilidades en la evolución del niño, y constituye una magnífica herramienta para conseguir los principales objetivos y facilitar el proceso de enseñanza-aprendizaje, poniendo en juego todos los ámbitos del desarrollo de los niños.”

El conte, estimula la memòria i l'observació però sens dubte, una de les qualitats més fascinants que destacaria del conte, és que permet els més petits veure el món de d'una perspectiva diferent i permet el desenvolupament de la imaginació. I és aquí on entra en joc la ficció, element indispensable dins aquest recurs.

Per Mendoza (1994: 54): ”La ficció, en totes les seves manifestacions(...), és un terreny grat a la ment humana, no només en la seva finalitat lúdic-recreativa sinó també en l'expressivitat quotidiana.”

Ayuso (2013: 15) analitza la funció del la ficció dins el conte: “La ficción del cuento ofrece al niño una visión aceptable de la vida real, incluso en sus aspectos más crudos, aquellos que normalmente se le esconden[...]. Gracias a los cuentos, por tanto, los niños son capaces de reflexionar y preocuparse más por los problemas sociales que les rodean.”

Normalment, els infants no són conscients dels problemes socials del seu entorn. Amb el conte aconseguen crear una connexió entre allò que succeeix en la seva vida quotidiana i el relat.

Els contes mitjançant les situacions i personatges fantàstics que mostren permeten que l'infant es senti identificat emocionalment, que interioritzi actituds i comportaments i que comenci a establir un sistema de valors sòlid per la seva vida quotidiana.

Fent referència a les anteriors aportacions, pens que la ficció introdueix els més petits en el món de la imaginació, comencen a veure el món des d'un altre punt de vista i, progressivament, els porta cap al camí de l'anàlisi i la reflexió.

Per tant no puc estar més d'acord amb Albiol (2016: 15) quan afirma que “[...] la literatura presenta al niño de una manera fantástica y creativa la realidad que lo rodea, y le enseña a vivir y desenvolverse en ella.”

4.1.2 LA POESIA

Actualment, i d'acord amb la meva experiència, parlar de poesia a les aules sembla un disbarat. Aquest gènere tan valuós sembla que desapareix.

Autors com Cervera (1990: 119) s'han pronunciat al respecte: "Cuando, en visión conjunta de géneros diversos, pensamos en la literatura infantil, inmediatamente la asociamos únicamente a la narrativa. Poco, ya veces más, en el teatro o en la poesía. "

D'acord amb Cervera, López (1990: 168) assegura que :” Parece que hoy no es tiempo propicio para la enseñanza de la poesía en la infancia. Es cierto que se puede vivir sin estos recursos però no hay duda de que sin la ventana del arte la vida es más pequeña, más pobre.”

A partir de les aportacions anteriors, considero que és un gènere gairebé oblidat a les aules dels més petits, segurament perquè no se li ha donat el valor i la importància que mereix.

És essencial la poesia a les aules?

López (1990: 170) reivindica la importància i la necessitat de la poesia a les aules:”Sí a la educación de la sensibilidad, sí a la construcción del primer suelo, de la poesía en la escuela.”

També ho fa Gil (2003:9) assegurant que la poesia és essencial “para una educación estética, para el desarrollo de la sensibilidad, para aportarnos una nueva manera de mirar e interpretar el mundo, para hacernos sentir seres humanos más completos. En esta época pragmática y utilitarista, la poesía es más necesaria que nunca.”

La poesia, des d'edats primerenques, ajuda a connectar amb els sentiments humans, a donar un sentit al món en què vivim i a desenvolupar habilitats lingüístiques essencials per al creixement personal. És innegable que poder posar paraules a allò que sentim és fonamental per entendre tot el que ens aporta la literatura i, en aquest cas, la poesia.

La poesia necessita de comprensió i de relaxació, i és per això que, d'acord amb López (1990:171): "Hay que tener en cuenta que el trato con lo poético en la infancia no puede ser objeto de una clase o de una asignatura. Ha de ser un tiempo especial. Sin horario determinado y dentro de una atmosfera de relajamiento y receptividad"

Queda molt ben definida la poesia infantil amb l'aportació de López (1990:207): "En realidad, la verdadera poesía infantil es la que hacen los niños"

Amb aquest treball es pretén posar en pràctica les possibilitats de la poesia dins les aules fomentant la creativitat dels infants i descobrir el vertader significat de la poesia infantil.

4.2 VALORS

Segons el Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans la paraula valor es defineix com a: qualitat o conjunt de qualitats que fan que alguna cosa o alguna persona sigui preuada, valgui.

Aprofundint en el concepte, per Yubero, Larrañaga i Cerrillo (2004: 10) són "creencias básicas a través de las que interpretamos el mundo y damos significado a los acontecimientos y, incluso, a nuestra propia existencia. Forman parte de nuestra cultura subjetiva y debemos considerarlos como realidades dinámicas, sometidas a cambios condicionados en su manifestación y realización por el espacio y el tiempo."

Marín-Díaz, V., & Sánchez-Cuenca, C. (2015:1095) fan algunes puntualitzacions per explicar el concepte des d'un punt de vista més personal: "Debe quedar claro que estos no son ficciones, ni objetos de la imaginación pertenecientes, por tanto, al mundo de lo fantástico o imaginario. (...). Son realidades enraizadas de nuestra cultura. Desde estos pensamos y actuamos, y son los que deciden y dan explicación y coherencia a nuestra vida."

La societat va desenvolupant certs valors i l'escola juntament amb la família seran les encarregades de transmetre'ls, desenvolupar-los i, a més a més, d'educar a partir d'aquests.

Ibarrola (2003: citat a Ayuso 2013:17) fa una classificació de valors en tres categories:

- Valores intrapersonales: aprender a quererse y a pensar sobre uno mismo, analizar el propio comportamiento y valorar las consecuencias que se derivan de él, actuar con responsabilidad, tomar decisiones, ser constante...

-Valores interpersonales: aprender a convivir, a ser empático, tolerante, solidario, aprender a valorar los que son diferentes, valorar la amistad como fuente de felicidad, aprender a compartir, a resolver conflictos de forma pacífica...

-Valores ambientales: aprender a ser responsables con el entorno, a respetar el medio ambiente, aprender a embellecer el planeta y cuidar de nuestra gran casa común...

La transmissió de valors ha suposat una gran preocupació al llarg dels anys i es per això que en els següents apartats aprofundiré en el concepte i demostraré que la literatura infantil és indispensable per transmetre, treballar i fomentar valors.

4.2.1 FAMÍLIA I ESCOLA: AGENTS TRANSMISSORS DE VALORS

La família i l'escola són el marc de referència més important en la vida dels infants. Hi ha autors asseguren que la família és el primer agent transmissor de valors i l'escola el segon.

Segons Llorens (2000: 2) "La formación de todo individuo depende de dos ambientes fundamentales: la familia y la escuela. En principio, la creación de los hábitos lectores, de los hábitos de comportamiento, de las actitudes, los valores, se encuentra inicialmente en la familia, aunque en las sociedades desarrolladas, [...] esta formación parece corresponder cada vez más en la escuela."

Llorens (2000: 3) assegura que "El segundo encuentro del niño con los valores se lleva a cabo en la escuela, pero la forma en que padres y maestros transmiten estos valores será diferente."

És un error pensar que la transmissió de valors és únicament una funció de la família. Actualment, i com podem veure a les aportacions anteriors, algunes funcions de la família queden relegades a l'escola. En aquest cas, la transmissió i formació en valors és una d'aquestes funcions.

El món de l'educació disposa d'un bagatge immens de recursos que fomenten l'educació en valors i la literatura resulta ser l'element clau.

D'acord amb Ayuso (2013: 18):" La institución educativa no sólo debe transmitir conocimientos e informaciones, sino que también debe tener presente y hacer realidad una

pedagogía de los valores, enseñando a convivir en armonía y participar activamente en el proceso de transformación social “

Al llarg dels anys s'ha investigat sobre les funcions que té la literatura infantil dins l'escola.

A més de fomentar l'educació en valors, Colomer (dins Amat 2016: 20) remarca altres funcions com: “[...] permetre l'accés dels infants i joves a l'imaginari col·lectiu compartit en un determinat context social; desenvolupar l'aprenentatge de les formes narratives, poètiques i dramàtiques a través de les quals s'ofereix el discurs literari i mostrar una representació articulada del món que serveix com a eina de socialització, de reflexió sobre formes de relació i de conducta.”

Els valors són una part bàsica de l'educació a més de ser essencials i influir en la interacció d'individus, de l'entorn, de la societat, dels mitjans de comunicació...

És necessari i fonamental educar l'infant en valors per tal que pugui anar construint la seva personalitat, a més de fer-se un lloc en la societat actual i enfrontar-se a les dificultats del dia a dia.

Quin és el rol del mestre en aquest sentit?

Para que un maestro/a pueda ser un buen mediador entre la Literatura infantil y los niños/as, debe alcanzar una sensibilidad hacia la “verdadera” literatura infantil, y saber diferenciarla de aquellas producciones que, aun queriéndose llamar literatura, son, en realidad, textos escritos al servicio de las didácticas que, en ningún momento persiguen provocar en el receptor la admiración, el deleite y la razón del esfuerzo por interpretar el texto. (Morón 2010: 5)

El docent ha de saber apreciar la literatura infantil per convertir-se en bon mediador. A més d'això, ha de parar atenció a la tria de les obres, què és un tema sobre el que s'ha debatut considerablement.

Segons Amat (2016: 25): “La literatura ha de tenir una presència destacada en tots els nivells educatius per a la formació completa dels alumnes, cal que tingui un tractament específic a l'aula, els docents han de tenir en compte la tria de les obres, promovent les vivències personals i col·lectives d'experiències literàries de qualitat”

El contacte de l'infant amb la literatura provoca que aquest es senti, de manera inconscient, identificat emocionalment amb el relat:

Es constata que l'infant lector se sent identificat inicialment, gairebé de forma irreprimible, amb els fets que narra l'obra, de manera que li costa distanciar-se del que s'explica per anar a valorar la forma del relat. Tanmateix, també sembla que aquest fet es perpetua o s'accentua a l'escola a partir de la selecció d'obres centrada, especialment, en els valors morals que transmeten i mitjançant el treball focalitzat en el comentari dels aspectes ètics que es poden derivar de la lectura (Amat 2016: 268-269)

El fet que la literatura sigui un bon recurs per la transmissió de valors no vol dir que l'escola hagi de triar únicament aquelles obres literàries més comprensibles o recomanables perquè transmetin certs valors. Cada obra literària analitzada des de diferents punts de vista pot ser la nostra eina per educar en valors. En paraules de Fittipaldi (2013: 416):

“Entender la literatura como un campo donde se ponen en juego diversos aspectos morales e ideológicos de la existencia humana, no significa [...] recetar lecturas que sirvan para moldear a los sujetos, sino ofrecer a los niños experiencias a partir de las cuales puedan explorar textos singulares y abrirse a las reflexiones que generan.”

Com podem seleccionar unes obres literàries infantils de qualitat?

Dos elements que ens permetran enfrontar-nos a la lluita contra l'estereotipatge són la selecció i la mirada crítica. Aquesta selecció no s'hauria de fer de manera unilateral sinó que ha d'existir una coordinació amb la comunitat educativa del centre per tal de treballar en la mateixa línia.

Segons Amat (2016: 64), “una bona forma d'escollir obres per avançar en la competència literària pot ser, precisament, mostrar, progressivament noves formes literàries als lectors principiants per eixamplar la consciència de les possibilitats creatives”

L'objectiu d'aquesta selecció serà per tant, promoure una literatura infantil no sexista que garanteixi l'accés a unes obres lliures d'estereotips i discriminacions que obrin finestres i ampliïn mirades.

4.3 LITERATURA INFANTIL I VALORS

És pràcticament impossible parlar de la literatura sense fer referència a les seves funcions i als beneficis que aporta als infants en el seu desenvolupament.

Tal com assegura Amat (2016:17), “la literatura, com a manifestació lingüística, artística i cultural, permet introduir els infants i joves d'avui en una determinada comunitat humana i ajudar-los a configurar la pròpia identitat” (Amat 2016: 17)

A més d'aquests beneficis, Albiol (2016: 15) afegeix que la literatura infantil "no solo contribuye al desarrollo de la capacidad creativa, expresiva, recreativa y de comprensión, sino también al aprendizaje de valores y actitudes."

Altres aspectes de la literatura infantil que m'agradaria destacar queden ben relectits en la següent cita:

La literatura provee los más diversos ejemplos de convivencia. Con ella se transmiten costumbres, tradiciones, creencia y valores que ayudan a la integración del niño/a con la sociedad, ambiente y momento histórico que le ha tocado vivir. La actividad lúdica de los niños/as, como la fantasía y la invención, es una de las fuentes esenciales que permite reafirmar su identidad tanto de manera colectiva como individual. (Morón 2010: 3)

Fent referència a les funcions de què disposa la literatura infantil, Martínez (2005: 204) exposa que: "Una primera función de la literatura infantil es la de dar entrada en el imaginario humano configurado por la literatura. El término "imaginario" ha sido utilizado [...] para describir el inmenso repertorio de imágenes simbólicas que aparecen en el folclore y que perviven en la literatura de todas las épocas."

La literatura és una manifestació d'allò imaginari i és una manera diferent de presentar la realitat. La literatura infantil és essencial perquè els infants construeixin la seva identitat personal, a més de ser un element culturitzador que ajudarà els infants a fomentar el seu pensament crític i a dominar progressivament el llenguatge.

Pot considerar-se la literatura una eina fonamental en la transmissió de valors?

Tal com s'ha vist, la transmissió de valors succeeix en el nostre dia en situacions de comunicació i interacció.

Amb aquest treball, pretenc investigar les possibilitats del conte i la poesia en la infància, i demostrar que la literatura infantil és un recurs indispensable en la formació i transmissió de valors.

Des de la literatura infantil es poden reproduir certs patrons, rols i estereotips de gènere i amb el present treball pretenc proposar alternatives que trenquin amb les normes tradicionals establertes i que promoguin el desenvolupament de la identitat de l'infant.

Segons Morón (2010: 5) “La literatura infantil en edades tempranas debe generar, principalmente, placer y ayuda al autoconocimiento y la interpretación del mundo que rodea al niño. Si esta función se cumple, es más probable que ese niño/desarrolle de forma natural un gusto por las obras literarias conforme vaya creciendo.”

Per tant per a que el nin desenvolupi aquest gust de forma natura és indispensable fomentar la participació activa partint dels interessos dels infants tal i com exposa Mendoza (1994: 65) ”La LIJ (...) implica la participació activa de l’individu i l’elaboració de coneixements i valoracions crítiques mitjançant l’aproximació a obres amenes, motivadores i properes als interessos de l’alumnat.”

El meu repte de cara a la proposta pràctica del treball serà oferir un ampli ventall d’obres tradicionals i innovadores mitjançant activitats lúdiques per tal de fomentar en els infants el gust per la literatura i uns bons hàbits lectors

Sens dubte, una de les millors formes de fer-ho és jugant ja que d’acord amb Tejerina (1997: 11): ”El medio fundamental para una vivencia placentera de la literatura es el juego, que es el estado natural del niño.”

5. PROPOSTA DIDÀCTICA

5.1 INTRODUCCIÓ

A la part nuclear del TFG, dissenyaré un programa d’educació en valors a través de la literatura infantil.

Dins aquest programa, pretenc treballar els valors de manera escalonada. En primer lloc, pretenc introduir els infants en el món dels valors partint del concepte i de la seva importància. En segon lloc, aniré introduint els valors més bàsics amb obres tradicionals i obres actuals. En tercer lloc, dissenyaré activitats originals per fomentar el gust per la literatura en els infants.

Aquest programa pretén fugir dels estereotips i crear unitats didàctiques innovadores i motivadores, amb el joc com a eix fonamental ja que, “en aquesta etapa, el joc és sinònim de creixement. L’activitat lúdica forma part de la cultura pròpia dels infants, té un fort caràcter motivant i ofereix possibilitats d’establir relacions significatives.” (Annex del Decret 71/2008: 2)

En definitiva, el meu objectiu com a futura docent és acostar els alumnes a la literatura infantil i preparar-los per convida de manera cívica en la societat actual.

5.2 OBJECTIUS

Els objectius principals d'aquest programa són:

- Treballar qüestions relacionades amb la llengua i la literatura com l'expressió verbal i no verbal i la comprensió lectora.
- Aprendre a treballar en diferents agrupacions a l'aula
- Fomentar la creativitat i la imaginació mostrant als infants la seva importància i utilitat
- Iniciar els més petits en la reflexió i creació d'opinions personals a partir de la literatura
- Treballar l'educació en valors a partir del conte i la poesia de manera lúdica i amb una metodologia activa i innovadora.

5.3 METODOLOGIA

El programa es dividirà en tres apartats. Dins cadascun d'aquests es treballarà una sèrie de valors que aniran relacionant-se amb diferents obres de literatura infantil i amb activitats de creació pròpia.

Els apartats que tindrà aquest programa són:

- Concepte del jo.
- Relacions amb els altres i diversitat.
- Sostenibilitat.

La metodologia de les activitats serà completament activa per convertir els alumnes en protagonistes del seu aprenentatge i fomentar la seva creativitat. Aquest disseny metodològic afavorirà la interacció i comprensió entre els infants.

Les activitats estan pensades per una classe de 5 anys tot i que són fàcilment adaptables a qualsevol nivell educatiu.

Pel que fa al rol docent, no es pretén que el mestre sigui el transmissor de coneixements i l'alumne el receptor d'aquests, sinó que l'alumne vagi creant els seus propis coneixements. El mestre serà el guia d'aquest procés d'ensenyament aprenentatge actiu, participatiu,

interactiu i recíproc.

A continuació, present una taula amb les obres i els valors que tindrà de referència en la realització de les unitats didàctiques dins cada apartat del programa:

APARTAT	TREBALLAM...	OBRA	AUTOR/A
Concepte del jo	Emocions i sentiments	<i>De vegades...</i>	Emma Dott
		<i>La increïble història del nen menjaparaules</i>	Marlet i Jordi Sunyer
		<i>L'alegria</i>	Joana Raspall
	Autoestima i identitat personal	<i>Ets única Berta!</i>	Julia Prunés
	Prejudicis i aparences	<i>Caputxeta vermella</i>	Germans Grimm
		<i>El Grúfal</i>	Julia Donaldsen
Superació, motivació i esforç	<i>La llebre i la tortuga</i>	Faula d'Isop- Jean de la Fontaine	
Relacions amb altres i diversitat	Amistat	<i>Perdut i trobat</i>	Oliver Jeffers
		<i>Amics</i>	Joana Raspall
	Amor	<i>La màquina de fer petons</i>	Agnès de Lastrade
		<i>L'amor</i>	Miquel Martí i Pol
	Solidaritat i cooperació	<i>De què fa gust la lluna?</i>	Michael Grejniec
		<i>Amigues</i>	Joana Raspall
		<i>Els tres porquets</i>	Germans Grimm
	Sinceritat	<i>Pinotxo</i>	Carlo Collodi
	Empatia	<i>La Berta i les ulleres de visió empàtica</i>	Júlia Prunés
	Tolerància i respecte	<i>L'aneguet lleig</i>	Hans Christian Andersen
	Igualtat i	<i>L'elefant Elmer</i>	David Mckee

	multiculturalitat	<i>Podries...</i>	Joana Raspall
	Diversitat familiar, sexual i de gènere	<i>Amb la Tango som tres</i>	Justin Richardson, Peter Parnell, Henry Cole.
Sostenibilitat	Cura del medi ambient	<i>Que li passa al planeta?</i>	Eva Clemente
		<i>La rumba del medi ambient</i>	Carles Cano

5.4 UNITATS DIDÀCTIQUES

EMOCIONS I SENTIMENTS	
<i>De vegades...</i>	Emma Dott
ACTIVITAT 1: CONTAR EL CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Relacionar les imatges amb l'emoció que correspon. • Fomentar l'escolta activa. • Treballar la consciència emocional.
Desenvolupament	La mestra contarà el conte a l'estora de l'aula.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte físic, làmines plastificades o pissarra digital.
Durada	20 minuts.
<u>LA CAPSA DE LES EMOCIONS: ALEGRIA, TRISTESA, RÀBIA I POR</u>	
ACTIVITAT 2: LA CAPSA DE LES EMOCIONS: ALEGRIA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar l'emoció alegria. • Relacionar les imatges amb l'emoció que correspon. • Utilitzar les imatges com a eina d'expressió. • Millorar la consciència emocional.
Desenvolupament	Els alumnes s'asseuran en cercle a l'estora de l'aula. La mestra presentarà la capsa de l'alegria. Es repartiran les imatges de la capsa als alumnes. Els alumnes hauran d'observar les imatges i comentar-les entre ells. Seguidament hauran de col·locar les imatges que corresponen a l'alegria dins la capsa. Per acabar, es revisaran les imatges que han posat dins la capsa i es comentaran.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Imatges de diferents emocions. • 1 capsa o 1 bossa.
Durada	20 minuts

ACTIVITAT 3: LA CAPSA DE LES EMOCIONS: TRISTESA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar l'emoció tristesa. • Relacionar les imatges amb l'emoció que correspon. • Utilitzar les imatges com a eina d'expressió. • Millorar la consciència emocional.
Desenvolupament	Els alumnes s'asseuran en cercle a l'estora de l'aula. La mestra presentarà la capsa de la tristesa. Es repartiran les imatges de la capsa als alumnes. Els alumnes hauran d'observar les imatges i comentar-les entre ells. Seguidament hauran de col·locar les imatges que corresponen a la tristesa dins la capsa. Per acabar, es revisaran les imatges que han posat dins la capsa i es comentaran.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Imatges de diferents emocions. • 1 capsa o 1 bossa.
Durada	20 minuts
ACTIVITAT 4: LA CAPSA DE LES EMOCIONS: RÀBIA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar l'emoció ràbia. • Relacionar les imatges amb l'emoció que correspon. • Utilitzar les imatges com a eina d'expressió. • Millorar la consciència emocional.
Desenvolupament	Els alumnes s'asseuran en cercle a l'estora de l'aula. La mestra presentarà la capsa de la ràbia. Es repartiran les imatges de la capsa als alumnes. Els alumnes hauran d'observar les imatges i comentar-les entre ells. Seguidament hauran de col·locar les imatges que corresponen a la ràbia dins la capsa. Per acabar, es revisaran les imatges que han posat dins la capsa i es comentaran.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Imatges de diferents emocions. • 1 capsa o 1 bossa.
Durada	20 minuts
ACTIVITAT 5: LA CAPSA DE LES EMOCIONS: POR	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar l'emoció por. • Relacionar les imatges amb l'emoció que correspon. • Utilitzar les imatges com a eina d'expressió. • Millorar la consciència emocional.
Desenvolupament	Els alumnes s'asseuran en cercle a l'estora de l'aula. La mestra presentarà la capsa de la por. Es repartiran les imatges de la capsa als alumnes. Els alumnes hauran d'observar les imatges i comentar-les entre ells. Seguidament hauran de col·locar les imatges que corresponen a la por dins la capsa. Per acabar, es revisaran les imatges que han posat dins la capsa i

	es comentaran.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Imatges de diferents emocions. • 1 capsa o 1 bossa.
Durada	20 minuts

EMOCIONS I SENTIMENTS	
<i>La increïble història del nen menjaparaules</i>	Marlet i Jordi Sunyer
ACTIVITAT 1: CONTAR EL CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Relacionar les imatges amb l'emoció que correspon. • Fomentar l'escolta activa. • Treballar la consciència emocional.
Desenvolupament	La mestra contarà el conte a l'estora de l'aula.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte, làmines plastificades o pissarra digital.
Durada	20 minuts.
ACTIVITAT 2: EL POT MÀGIC DE LES EMOCIONS	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la consciència emocional. • Reconèixer les emocions treballades. • Reconèixer les pròpies emocions i les dels altres.
Desenvolupament	<p>La mestra donarà un pot i unes bolles de diferents colors a cada alumne. Hi haurà bolles de quatre colors. El color groc correspon a l'alegria, el color blau a la tristesa, el color negre a la por i el color vermell a la ràbia. Cada alumne haurà de posar al seu pot les bolles segons com s'hagin sentit durant la setmana. Seguidament mostraran el seu pot a la mestra i als companys i ho comentaran.</p> <p>La mestra pot fer preguntes com:</p> <p>-Per què has estat trist?</p> <p>-Què creus que pots fer per solucionar-ho?</p> <p>-Els companys podem ajudar-te?</p> <p>Aquestes preguntes afavoriran la fluïdesa del diàleg.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • 1 pot per cada alumne • Bolles de colors
Durada	30 minuts
ACTIVITAT 3: FOLI GIRATORI DE LES EMOCIONS	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer les emocions treballades.

	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la consciència emocional. • Relacionar el color amb l'emoció que correspon.
Desenvolupament	<p>Aquesta activitat es farà en grups d'aprenentatge cooperatiu amb l'estructura del foli giratori.</p> <p>La mestra donarà als grups retoladors i un foli dividit en quatre espais. Dins cada espai hauran d'aferrar un gomet del color de l'emoció que senten després del conte.</p> <p>A la segona volta del foli giratori, els alumnes hauran d'escriure el nom de l'emoció amb l'ajuda del grup.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Folis. • Retoladors. • Gometes.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 4: LES CASES DE LES EMOCIONS	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer les emocions treballades. • Millorar la consciència emocional. • Gaudir de l'expressió plàstica en grup.
Desenvolupament	<p>Aprofitant els grups d'aprenentatge cooperatiu, se facilitarà a cada grup una capsa, pintures i pinzells.</p> <p>Les capsas han de ser suficientment grosses per poder ficar-se dintre. Es demanarà a les famílies la implicació en aquesta activitat, portant les capsas.</p> <p>Cada grup pintarà una de les emocions treballades anteriorment: l'alegria, la tristesa, la ràbia i la por.</p> <p>Aquestes capsas estaran col·locades al racó de les emocions que crearem més endavant.</p> <p>Els alumnes podran expressar de forma no verbal les seves emocions i utilitzar les capsas com a refugi en moments de joc lliure. Per a aquells alumnes que els hi costa expressar-se verbalment pot ser un bon començament per establir un diàleg.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Capses de cartró. • Pintures. • Pinzells.
Durada	2 sessions de 30 minuts.

EMOCIONS I SENTIMENTS

L'alegria

Joana Raspall

ACTIVITAT 1: LLEGIR I APRENDRE EL POEMA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciar-se en la poesia • Millorar la consciència emocional • Reconèixer l'emoció alegria • Fomentar l'escolta activa • Millorar la capacitat de memoritzar • Treballar l'expressió poètica • Fomentar la creativitat i la imaginació
Desenvolupament	<p>La mestra llegirà el poema i farà preguntes als alumnes.</p> <p>Seguidament, la mestra tornarà a llegir el poema i els alumnes l'hauran de repetir.</p> <p>Es posarà una música sense lletra i convertiran el poema en una cançó.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital (posar el poema i la melodia)
Durada	30 minuts
ACTIVITAT 2: LLAÇADA DE COLORS	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciar-se en la poesia. • Millorar la consciència emocional. • Reconèixer l'emoció alegria. • Expressar de manera artística les emocions.
Desenvolupament	<p>Després de la lectura del poema, es facilitarà a cada alumne una capsula petita i llaços de colors.</p> <p>Els alumnes aniran configurant la seva llaçada de colors i la guardaran dins la seva capsula juntament amb una fotografia que portaran de casa. La fotografia ha de ser d'una situació que els faci sentir alegres.</p> <p>Aquesta activitat es farà amb la dinàmica grupal d'aprenentatge cooperatiu "la maleta", on cada alumne explica la seva fotografia i el significat emocional que té per a ell.</p> <p>La capsula amb la llaçada de colors estarà sobre la taula i servirà d'estratègia quan algú no estigui alegre. Els alumnes podran accedir a la caixa i explicar per què no estan alegres.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Capsula. • Fotografia. • Llaços de colors.
Durada	45 minuts
ACTIVITAT 3: RECONEXEM LES EMOCIONS: EL MIRALL	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la consciència emocional

	<ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer les emocions pròpies i dels altres • Representar les emocions davant el mirall • Expressar les emocions reflectides en el mirall
Desenvolupament	<p>Els alumnes es posaran en fila davant el mirall de l'aula.</p> <p>De forma individual aniran passant davant el mirall i representaran una emoció, la que vulguin o sentin en aquell moment.</p> <p>Una vegada hagin passat tots per davant el mirall, s'asseuran en cercle, s'aniran passant una pilota per determinar el torn de paraula i hauran d'explicar l'emoció que han sentit.</p> <p>La mestra pot ajudar els alumnes a expressar verbalment l'emoció amb frases com:</p> <p>-Avui estic content perquè...</p> <p>-He posat cara trista perquè....</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Mirall. • Pilota.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 5: CREAM EL RACÓ DE LES EMOCIONS	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la consciència emocional • Reconèixer les emocions treballades • Aprendre el significat de cada emoció • Desenvolupar la lectoescriptura a partir de les emocions. • Fomentar la imaginació i la creativitat • Treballar l'expressió plàstica
Desenvolupament	<p>Aquesta és la darrera activitat del bloc de les emocions i els sentiments i pretén ser una activitat on es recull tot allò que han après els infants.</p> <p>A la primera sessió, es recopilarà tot el material utilitzat i creat a mode de recordatori i es col·locarà a una zona habilitada a l'aula. S'ha de tenir en compte que estigui a prop del mirall.</p> <p>A la segona sessió es penjaran teles de diferents colors, les imatges dels infants que representen diferents emocions i col·locarem les cases de les emocions.</p> <p>A la tercera sessió es pintarà un mural amb tot allò après per penjar al racó de les emocions. Una vegada acabat el mural, es recordaran els contes i poemes treballats.</p> <p>Aquest racó de les emocions pretén ser un espai tranquil on cada infant hi pugui accedir de manera voluntària per tornar a la calma o per regular les seves emocions.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Paper continu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Retoladors. • Capses de les emocions. • Imatges dels infants. • Pintures. • Mirall. • Teles. • Capses de cartró. • Coixins.
Durada	3 sessions de 45 minuts.

AUTOESTIMA I IDENTITAT PERSONAL	
<i>Ets única Berta!</i>	Julia Prunés
ACTIVITAT 1: CONTAR EL CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Treballar la consciència emocional. • Entendre l'autoestima i l'autoconcepte.
Desenvolupament	La mestra contarà el conte a l'aula amb un teatre de titelles.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte. • Titelles. • Teatret.
Durada	20 minuts
ACTIVITAT 2: QUANTES COSES POSITIVES TÉ NA BERTA?	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Aprendre el significat d'autoestima i autoconcepte • Reconèixer les qualitats dels personatges del conte • Expressar qualitats mitjançant la lectoescriptura • Treballar l'expressió plàstica
Desenvolupament	<p>En primer lloc, els alumnes asseuran en cercle davant la pissarra.</p> <p>La mestra farà preguntes sobre la història que han sentit els alumnes i els deixarà expressar-se lliurement si volen contar alguna situació personal en què sentin identificats.</p> <p>Alguns exemples:</p> <p>-Quines coses li diuen a na Berta?</p> <p>-La vostra família us diu coses així?</p>

	<p>-Per què el germà de na Berta està gelós?</p> <p>-Pensau que teniu moltes coses bones?</p> <p>Una vegada hagi acabat l'assemblea la mestra demanarà als alumnes totes les qualitats positives de na Berta i es farà un llistat a la pissarra.</p> <p>Després cada infant dibuixarà na Berta així com se la imagina i escriurà les qualitats de na Berta al seu dibuix.</p> <p>Una vegada acabats els dibuixos, es penjaran a l'aula.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Folis • Pintures i retoladors
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 3: ANUNCI PERSONAL	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Expressar l'autoestima de manera escrita • Fomentar una imatge positiva d'un mateix i dels altres • Treballar l'autoestima i l'autoconcepte • Reconèixer les pròpies qualitats positives • Fomentar la imaginació i la creativitat dels infants.
Desenvolupament	<p>Cada alumne agafarà la seva fotografia. La mestra dirà als alumnes que imaginin que els seus companys els han de comprar i per això s'han de vendre.</p> <p>La mestra pot fer preguntes com:</p> <p>-Quan comprem alguna cosa, a l'anunci es diuen coses bones o dolentes?</p> <p>Després de la conversa cada alumne escriurà un anunci que es penjarà al taulell del passadís de l'escola.</p> <p>Els alumnes es poden ajudar amb la seva fotografia i han de ser el més originals possible.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Imatges • Fols • Llapis i retoladors
Durada	30 minuts

PREJUDICIS I APRENCES	
<i>Caputxeta vermella</i>	Germans Grimm
<i>El Grífal</i>	Julia Donaldsen
ACTIVITAT 1: CONTAM CONTE 1	

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Gaudir escoltant contes. • Entendre el significat de la desconfiança, els prejudicis i les aparences. • Respectar la persona que parla.
Desenvolupament	La mestra contarà el conte amb un teatre d'ombres a la biblioteca del centre prèviament preparada.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Tela • Llum • Personatges de cartró
Durada	30 min
ACTIVITAT 2: CONTAM CONTE 2	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa • Comprendre diferents intencions comunicatives • Gaudir escoltant contes • Entendre el significat de la desconfiança, els prejudicis i les aparences. • Respectar la persona que parla
Desenvolupament	<p>La mestra contarà el conte a l'estora de l'aula.</p> <p>Després de contar-lo, es compararan els personatges dels dos contes: <i>Caputxeta Vermella</i> i <i>El Grúfal</i></p> <p>Seguidament, es farà un llistat de les característiques dels personatges.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte • Llapis • Paper
Durada	2 sessions de 30 minuts.
ACTIVITAT 3: CREACIO D'UN GRÚFAL GEGANT	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar en equip. • Fomentar la imaginació i la creativitat dels infants. • Treballar l'expressió plàstica. • Desenvolupar habilitats socials basades en el respecte.
Desenvolupament	<p>En aquesta activitat els alumnes hauran de crear un Grúfal diferent.</p> <p>La mestra proposarà als alumnes que cadascú digui una característica física</p>

	<p>que hauria de tenir el Grúfal.</p> <p>Es facilitarà als alumnes un paper continu amb una silueta dibuixada i cada alumne hi posarà la seva característica.</p> <p>Aquesta activitat servirà per cohesionar el grup.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Paper continu. • Retoladors. • Pintures. • Llapis.
Durada	45 minuts.

SUPERACIÓ, MOTIVACIÓ I ESFORÇ	
<i>La llebre i la tortuga</i>	Faula d'Isop- Jean de la Fontaine
ACTIVITAT 1: ASSEMBLEA: OBSERVAM LA PORTADA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Generar reflexions a partir de la visualització de la portada. • Establir un diàleg basat en el respecte. • Respectar el torn de paraula. • Fomentar l'expressió oral.
Desenvolupament	<p>Abans de contar el conte, els alumnes s'asseuran en semicercle i la mestra presentarà la faula mostrant la portada.</p> <p>Es demanarà als alumnes:</p> <p>-Qui pensau que serà més ràpida, la llebre o la tortuga?</p> <p>-Què pensau que conta aquesta història?</p> <p>Amb aquesta activitat es pretén reflexionar i fer referència a la unitat didàctica anterior: prejudicis i aparences.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte físic.
Durada	25 minuts.
ACTIVITAT 2: CONTAR LA HISTÒRIA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Entendre la moralitat del conte. • Entendre la importància de l'esforç i la superació.
Desenvolupament	<p>La mestra contarà el conte i farà preguntes basant-se en la reflexió que s'ha fet anteriorment sobre la portada.</p> <p>-Què ha passat?</p> <p>-Per què pensau que la tortuga ha guanyat?</p>

Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte físic.
Durada	30 minuts
ACTIVITAT 3: LABERINT DE LA LLEBRE I LA TORTUGA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'autonomia mitjançant el moviment i el joc. • Respectar els companys. • Generar reflexions a partir de les dificultats que sorgeixin.
Desenvolupament	<p>A l'aula de psicomotricitat es muntarà un circuit: el laberint.</p> <p>La mestra farà dos equips: la llebre i la tortuga.</p> <p>Cada equip haurà d'aconseguir arribar el primer a la sortida del laberint.</p> <p>Els alumnes de l'equip de la tortuga hauran d'anar de genolls i l'equip de la llebre amb els ulls tapats.</p> <p>Amb aquestes dificultats es pretén igualar la dificultat del laberint i que tots aconseguixin arribar a l'objectiu.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Coixins de psicomotricitat. • Llaços per tapar els ulls.
Durada	45 minuts.
ACTIVITAT 4: CANVIAM EL FINAL	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar la imaginació i creativitat dels infants. • Desenvolupar habilitats socials i de comunicació • Escoltar de manera activa els companys.
Desenvolupament	<p>Els alumnes per grups hauran de modificar la història.</p> <p>La creació de la història es completament lliure.</p> <p>Després asseguts en cercle, els alumnes reflexionaran sobre la moralitat del conte i de la part més important.</p> <p>Es pretén conscienciar els alumnes de la importància de no fer prejudicis i de valorar l'esforç.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Llapis • Fols
Durada	45 minuts.
ACTIVITAT 5: CREAM UNA POESIA DE LA LLEBRE I LA TORTUGA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar la rima • Fomentar imaginació i creativitat • Treballar en equip
Desenvolupament	La mestra posarà a la pissarra diferents versos sobre la història. Hi haurà

	<p>quatre versos per a l'inici, quatre versos per al desenvolupament de la història i quatre versos per al final.</p> <p>Per grups, hauran de triar els versos al seu gust per crear la seva pròpia poesia, que després mostraran als seus companys.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital. • Paper. • Retoladors .
Durada	30 minuts.

AMISTAT	
<i>Perdut i trobat</i>	Oliver Jeffers
<i>Amics</i>	Joana Raspall
ACTIVITAT 1: CONTAR CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat de l'amistat i la seva importància. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte. • Desenvolupar habilitats comunicatives.
Desenvolupament	<p>La mestra contarà el conte als alumnes i farà preguntes.</p> <p>-Vos ha agradat?</p> <p>-Per què penseu que el pingüí va tornar a cercar el seu amic?</p> <p>-Vos agradaria viatjar amb els vostres amics?</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte físic.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 2: PARELLES D'AMICS ESPECIALS: LLEGIM EL POEMA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre el significat de l'amistat i la seva importància. • Desenvolupar habilitats socials i comunicatives. • Fomentar la interacció basada en el respecte. • Integrar tots els alumnes del grup. • Entendre el significat del poema.
Desenvolupament	Aquesta activitat serà l'inici d'una metodologia que permetrà que aquells

	<p>alumnes que tenen menys relació entre ells cooperin i s'ajudin mútuament en l'elaboració de tasques.</p> <p>La mestra unirà per parelles els membres del grup depenent de la relació que hi hagi entre ells i cercant així la integració de tots els infants del grup.</p> <p>Si el grup es compon d'alumnes imparells es farà un grup de tres.</p> <p>En parella, els infants es repetiran el poema de la pissarra.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital (per posar el poema).
Durada	Mitja hora
ACTIVITAT 3: REGAL A L'AMIC ESPECIAL	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar l'escriptura. • Expressar emocions i sentiments mitjançant l'escriptura. • Expressar l'amistat de forma escrita. • Valorar qualitats positives dels companys.
Desenvolupament	<p>Cada alumne, a la seva taula, haurà d'escriure una carta o fer un dibuix al seu amic especial. El format és completament lliure i els alumnes tindran al seu abast diferents materials.</p> <p>L'única condició és que li han de contar alguna cosa.</p> <p>Per exemple: què faran a l'estiu? Què han fet el cap de setmana?</p> <p>Es donarà opció a llegir la carta en veu alta a l'aula. Si no entenen alguna cosa, l'amic especial els ajudarà.</p> <p>Cada alumne podrà emportar-se la carta a casa seva.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Paper. • Sobres. • Retoladors. • Llapis.
Durada	30 minuts.
AMOR	
<i>La màquina de fer petons</i>	Agnès de Lastrade
<i>L'amor</i>	Miquel Martí i Pol
ACTIVITAT 1: CONTAM EL CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives.

	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre el significat de l'amor i la seva importància. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	<p>La mestra prepararà una aula a les fosques i hi posarà llums de colors i música de fons. En silenci, els alumnes aniran entrant a l'aula i s'asseuran en rotllana. En el cercle de la rotllana la mestra contarà el conte.</p> <p>Es tracta de crear un ambient diferent que transmeti tranquil·litat i afavoreixi l'escolta.</p> <p>Després, la mestra farà preguntes del conte.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte. • Teles. • Llums de colors. • Pissarra digital.
Durada	40 minuts.
ACTIVITAT 2: RECITAM EL POEMA I REFLEXIONAM	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant poesia. • Treballar l'expressió poètica.
Desenvolupament	<p>La mestra llegirà el poema als alumnes. Mentre conta el conte afegirà elements sorpresa.</p> <p>Exemple: peluix en forma de cor, obrir un paraigües i que caiguin corets de colors.</p> <p>Una vegada l'hagi llegit demanarà als alumnes de què parla el poema.</p> <p>Una vegada finalitzada la conversa, els alumnes, dividits en tres grups, escriuran el poema a una cartolina grossa. Cada grup escriurà una estrofa i la llegiran entre tots.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Cartolina grossa. • Retoladors. • Elements sorpresa.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 3: DIBUIXAM L'AMOR	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar l'expressió plàstica i artística. • Treballar el valor de l'amor. • Fomentar originalitat, imaginació i creativitat. • Expressar-se lliurement.

Desenvolupament	Després de l'activitat anterior els alumnes hauran de fer un dibuix lliure de l'amor que després explicaran a la resta de companys
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Cartolines. • Pintura de dits. • Llapis de colors.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 5: CREAM LA NOSTRA MÀQUINA DE FER PETONS	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar l'expressió plàstica i artística. • Treballar el valor de l'amor. • Fomentar originalitat, imaginació i creativitat. • Expressar l'amor mitjançant l'escriptura . • Expressar-se lliurement. • Desenvolupar habilitats socials i afectives.
Desenvolupament	<p>Cada alumne a la seva taula escriurà un missatge d'amor anònim.</p> <p>La mestra prepararà una capsa buida amb un forat.</p> <p>Una vegada tothom hagi escrit el seu missatge es ficarà dins la capsa buida i es decorarà la capsa.</p> <p>Aquesta capsa pretén ser una màquina de fer petons.</p> <p>Cada setmana s'agafarà un missatge d'amor i es llegirà en veu alta.</p> <p>Una vegada llegit el missatge, tots els alumnes es faran un petó.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Capsa • Pintures • Paper • Retoladors
Durada	20 minuts 1 vegada a la setmana

SOLIDARITAT I COOPERACIÓ	
<i>De què fa gust la lluna?</i>	Michael Grejniec
<i>Amigues</i>	Joana Raspall

<i>Els tres porquets</i>	Germans Grimm
ACTIVITAT 1: CONTAM CONTE I TASTAM LA LLUNA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa • Gaudir escoltant contes • Comprendre diferents intencions comunicatives • Entendre el significat de la cooperació i la seva importància • Respectar la persona que parla • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte
Desenvolupament	<p>La mestra contarà el conte <i>De què fa gust la lluna?</i> amb personatges fets de feltre i aferrant-los a la pissarra.</p> <p>Una vegada contat el conte, la mestra farà preguntes als alumnes.</p> <p>Exemple:</p> <p>-Hauria pogut arribar el ratolí a la lluna sense els altres animals?</p> <p>-De què fa gust la lluna?</p> <p>Seguidament la mestra oferirà una neula a cada alumne per simular que tasten la lluna.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Personatges fets de feltre. • Neules.
Durada	45 minuts.
ACTIVITAT 2: CONTAM CONTE I REFLEXIONAM	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat de la cooperació i la seva importància. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	<p>La mestra contarà el conte de <i>Els tres porquets</i>.</p> <p>Generalment, és un conte que la majoria d'alumnes coneix. S'inclouran onomatopeies i frases fetes per expressar diferents intencions comunicatives dels personatges. Així, els alumnes es sentiran participants dins el relat.</p> <p>En acabar de contar el conte, la mestra farà preguntes de comprensió als infants:</p>

	<p>-Coneixíeu el conte?</p> <p>-Qui va construir la casa més forta?</p> <p>-Què li va passar al llop?</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Personatges de plastilina.
Durada	35 minuts.
ACTIVITAT 3: RECITAM POEMA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta i la participació activa. • Gaudir escoltant poesia. • Treballar l'expressió poètica, la solidaritat i la cooperació. • Entendre el llenguatge poètic. • Respectar torn de paraula. • Generar conversa basada en el respecte.
Desenvolupament	<p>La mestra llegirà el poema als alumnes i demanarà si algú de forma voluntària vol explicar de què tracta.</p> <p>Després la mestra farà preguntes als infants:</p> <p>Què hagués passat si a la formiga no l'haguessin ajudada?</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Poema.
Durada	20 minuts.
ACTIVITAT 4: DINÀMICA GRUPAL: LES FIGURES	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar comunicació i cooperació dins el grup. • Treballar el valor de la cooperació. • Desenvolupar habilitats socials i comunicatives. • Treballar en equip.
Desenvolupament	<p>Els alumnes es posaran drets al centre de l'aula de psicomotricitat i s'agafaran de les mans fent un cercle.</p> <p>La mestra anirà dient figures que hauran de formar entre tots. Per exemple: un quadrat, un triangle, una estrella...</p> <p>La mestra posarà música i quan l'aturi la figura haurà d'estar formada.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital o ordinador per posar música.
Durada	1 h
ACTIVITAT 5: VOLUNTARI AEA SOLIDARIA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar el valor de la cooperació i la solidaritat. • Desenvolupar habilitats socials i comunicatives de forma escrita. • Ser conscients de la desigualtat.

	<ul style="list-style-type: none"> • Respectar les diferències.
Desenvolupament	<p>A l'aula es rebrà la visita d'una persona molt especial, un voluntari d'AEA solidaria.</p> <p>Es tracta d'una ONG que desenvolupa projectes i accions solidàries a República Dominicana.</p> <p>Ens explicarà tot allò que fan i ens mostrarà fotografies.</p> <p>Una vegada hagi acabat el visionat d'imatges i l'explicació, els alumnes escriuran una carta als nins del centre educatiu "La Matica".</p> <p>El voluntari se les emportarà i ens enviarà la resposta unes setmanes més tard.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Folis. • Llapis. • Sobres.
Durada	2 sessions de 45 minuts.

SINCERITAT	
<i>Pinotxo</i>	Carlo Collodi
ACTIVITAT 1: CONTAM CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat de la sinceritat i la seva importància. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	<p>La mestra posarà en vídeo el conte de <i>Pinotxo</i>.</p> <p>Una vegada hagi acabat el vídeo es faran preguntes de comprensió.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital per posar el conte.
Durada	20 minuts.
ACTIVITAT 2: CANVIAM EL CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre el significat de la sinceritat i la seva importància. • Treballar la lectoescriptura. • Fomentar la imaginació i creativitat dels infants. • Desenvolupar habilitats socials i comunicatives.
Desenvolupament	Amb la pregunta: Què li passarà a Pinotxo si diu la veritat?, els alumnes

	<p>en grup hauran d'inventar-se una història canviant la mentida per la sinceritat i atribuint a Pinotxo alguna raresa en el seu cos quan diu la veritat.</p> <p>Una vegada hagin inventat la història l'escriuran per grups i la contaràn a l'aula.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Folis. • Retoladors. • Llapis.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 3: UNA MENTIDA I UNA VERITAT	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre el significat dels conceptes mentida i veritat. • Fomentar la importància de la sinceritat. • Fomentar imaginació i creativitat.
Desenvolupament	<p>Aquesta activitat és una dinàmica de cohesió de grup de l'aprenentatge cooperatiu.</p> <p>Els alumnes hauran de dir una mentida i una veritat sobre ells i els altres alumnes hauran d'endevinar quina és la veritat i quina la mentida.</p>
Materials	No és necessari.
Durada	45 minuts.

EMPATIA	
<i>La Berta i les ulleres de visió empàtica</i>	Júlia Prunés
ACTIVITAT 1: CONTAM CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat de l'empatia i la seva importància. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	<p>El padrí d'un alumne contarà el conte a l'estora de l'aula.</p> <p>Seguidament, en col·laboració amb la mestra, farà preguntes als alumnes per ensenyar el significat de l'empatia.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte físic. • Objectes del conte.
Durada	20 minuts.

ACTIVITAT 2: CREAM ULLERES DE VISIÓ EMPÀTICA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar habilitats i expressió artística. • Fomentar respecte cap al medi ambient utilitzant material reciclat. • Treballar el valor de l'empatia. • Treballar l'escriptura.
Desenvolupament	<p>S'oferirà a cada alumne una silueta d'ulleres fetes amb cartró.</p> <p>Els alumnes l'hauran de decorar i escriure la paraula "EMPATIA".</p> <p>Aquestes ulleres seran útils quan hi hagi un conflicte per "veure" i apreciar com es senten els involucrats.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Cartró i material reciclat. • Retoladors.
Durada	45 minuts.
ACTIVITAT 3: EL JOC DE LA SABATA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar l'empatia. • Fomentar la capacitat de reconèixer el que pensen i senten els companys. • Afavorir el desenvolupament de la intel·ligència emocional i les habilitats socials.
Desenvolupament	<p>Aquesta activitat és de grup gran i es farà amb l'altra classe del mateix nivell educatiu.</p> <p>Amb aquest joc es treballarà l'expressió "posar-se les sabates de l'altre."</p> <p>La mestra prepararà un circuit a l'aula de psicomotricitat. Els alumnes es posaran en cercle i es llevaran les sabates. La mestra repartirà aleatòriament un parell de sabates a cada alumne mentre estan amb els ulls tancats.</p> <p>Quan obren els ulls, s'hauran de posar les sabates que tenen al davant i completar el circuit creat anteriorment.</p> <p>Una vegada acabat el circuit es farà una reflexió sobre les dificultats experimentades.</p> <p>La mestra pot guiar la conversa amb preguntes com:</p> <p>-Ha estat fàcil o difícil?</p> <p>-Per què?</p> <p>-Eren de la vostra talla les sabates?</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Sabates
Durada	45 minuts.
ACTIVITAT 4: LA TERANYINA	

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer els companys i les seves qualitats, gustos o hobbies. • Afavorir habilitats socials
Desenvolupament	<p>La mestra oferirà als alumnes un rotlle de llana. Els alumnes hauran d'agafar el fil i el rotlle.</p> <p>Asseguts en cercle, hauran de dir una qualitat positiva seva o alguna cosa que els agradi juntament amb el seu nom.</p> <p>Seguidament passaran el rotlle de llana a un company sense amollar el fil. El company que rebi el rotlle haurà de repetir allò que ha dit el company anterior juntament amb el seu nom i la seva qualitat, hobby o gustos.</p> <p>Aquesta activitat acabarà quan tots els alumnes hi hagin participat i es crearà una espècie de teranyina que simbolitzarà la unió del grup.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Rotlle de llana
Durada	30 minuts.
TOLERÀNCIA I RESPECTE	
<i>L'aneguet lleig</i>	Hans Christian Andersen
ACTIVITAT 1: CONTAM EL CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat i la importància de la tolerància i el respecte. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	La mestra de suport contarà el conte amb titelles de dits a l'estora de l'aula com a activitat d'estimulació de llenguatge.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Titelles de dits.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 3: EL JOC DE LA LLIMONA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Apreciar i comunicar les diferències. • Respectar el torn de paraula. • Introduir hàbits saludables. • Generar reflexions basades en el respecte. • Fomentar la participació activa.
Desenvolupament	Els alumnes trobaran a l'aula un cistell de llimones que ha deixat l'aneguet lleig.

	<p>Cada llimona és diferent i serà molt positiu poder apreciar les diferències. A més s'introduirà una llimona negra per relacionar-la amb el conte.</p> <p>Asseguts en rotllana cada alumne anomenarà les peculiaritats de la seva llimona.</p> <p>Per acabar cada alumne sucirà una llimona i s'ajuntarà el suc dins un recipient.</p> <p>Tots els alumnes podran beure llimonada i reflexionar amb la mestra que tot i que les llimones siguin diferents el suc és el mateix per a tots.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Llimones. • Sucre. • Recipient. • Tassons.
Durada	2 sessions de 30 minuts.

IGUALTAT I MULTICULTURALITAT	
<i>L'Elmer</i>	David Mckee
<i>Podries...</i>	Joana Raspall
ACTIVITAT 1: CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat i la importància de la igualtat. • Respectar la persona que parla. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	Aquesta activitat serà intercycles. Els alumnes de primària vendran a representar el conte <i>L'Elmer</i> i ens portaran el conte físic que quedarà a la biblioteca d'aula.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte • Material fets pels alumnes de primària.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 2: POEMA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta i la participació activa. • Gaudir escoltant poesia.

	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar l'expressió poètica. • Entendre el llenguatge poètic. • Treballar el valor de la igualtat i la multiculturalitat.
Desenvolupament	La mestra posarà el poema a la pissarra digital i el llegirà amb l'ajuda dels alumnes
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital.
Durada	15 minuts.
ACTIVITAT 3: GASTRONOMIA CULTURAL	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar el valor de la igualtat i la multiculturalitat. • Aprendre noms de nous plats. • Acollir i respectar la gastronomia d'altres llocs diferents al propi.
Desenvolupament	<p>La mestra encomanarà a les famílies que preparin un plat típic del seu país d'origen amb els seus fills.</p> <p>Aquesta activitat es dividirà en quatre sessions i a cada sessió participaran diferents famílies dels alumnes que portaran el plat a l'aula i podran tastar-lo tots.</p> <p>Abans de tastar-lo cada alumne explicarà el seu plat, els ingredients que hi ha posat i com l'ha fet.</p> <p>Cada alumne escriurà a un mural el nom del seu plat.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Paper continu. • Retoladors.
Durada	4 sessions de 45 minuts.

DIVERSITAT FAMILIAR, SEXUAL I DE GÈNERE	
<i>Amb la Tango som tres</i>	Justin Richardson, Peter Parnell i Henry Cole
ACTIVITAT 1: CONTAM EL CONTE	

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Incorporar una visió oberta de la diversitat familiar. • Prendre consciència dels possibles estereotips i prejudicis relacionats amb la diversitat afectivosexual. • Fomentar el respecte cap a qualsevol tipus de família. • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre el significat i la importància de respectar la diversitat. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	<p>La mestra contarà el conte amb un teatre d'ombres.</p> <p>Després es demanarà als alumnes que expliquin com és la seva família.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Tela. • Llum. • Personatges.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 2: COM ÉS LA NOSTRA FAMÍLIA? DIBUIX	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar habilitats i expressió artística • Treballar la diversitat mitjançant l'escriptura i el dibuix. • Respectar els diferents tipus de família.
Desenvolupament	<p>Els alumnes després d'escoltar el conte hauran de fer un dibuix de la seva família.</p> <p>Després de fer el dibuix, cada company explicarà com és la seva família i quins membres la componen.</p> <p>Després la mestra agafarà tots els dibuixos i els repartirà aleatòriament.</p> <p>Els alumnes hauran d'esbrinar de qui és el dibuix que han rebut i explicar-lo als companys.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Folis. • Retoladors. • Llapis.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 3: MEMORY NOVES FAMÍLIES	

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Incorporar una visió oberta de la diversitat familiar. • Prendre consciència dels possibles estereotips i prejudicis relacionats amb la diversitat afectivosexual. • Fomentar el respecte cap a qualsevol tipus de família.
Desenvolupament	<p>La mestra crearà unes targetes per jugar al Memory.</p> <p>Per equips hauran de trobar les parelles i escriure el nom del tipus de família quan la trobin.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Targetes de Memory.
Durada	40 minuts.

SOSTENIBILITAT	
<i>Què li passa al planeta?</i>	Eva Clemente
<i>La rumba del medi ambient</i>	Carles Cano
ACTIVITAT 1: CONTAM CONTE	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta activa. • Gaudir escoltant contes. • Comprendre diferents intencions comunicatives. • Entendre la importància de respectar el medi ambient. • Generar reflexions i un diàleg basat en el respecte.
Desenvolupament	La mestra contarà el conte a l'estora de l'aula i farà preguntes de comprensió.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Conte.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 2: RECITAM LA POESIA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'escolta i la participació activa. • Gaudir escoltant poesia. • Treballar l'expressió poètica. • Entendre el llenguatge poètic. • Treballar el valor de la sostenibilitat.
Desenvolupament	La mestra i els alumnes llegiran el poema en veu alta.

	Seguidament la mestra posarà una melodia i es convertirà el poema en una cançó.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Pissarra digital.
Durada	30 minuts.
ACTIVITAT 3: JOGUINES AMB MATERIAL RECICLAT	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre la importància de respectar el medi ambient. • Fomentar l'expressió artística, la imaginació i la creativitat dels infants. • Gaudir del joc respectant el medi ambient.
Desenvolupament	<p>La mestra demanarà als alumnes que duguin material reciclat.</p> <p>Amb el material que duguin crearem joguines que posarem al racó de joc.</p> <p>Cada alumne pot crear la juguina que més li agradi.</p> <p>La mestra mostrarà exemples als alumnes que serviran de guia.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Envasos de llet. • Rotllos de paper de vàter.
Durada	2 sessions de 40 minuts.
ACTIVITAT 4 : TALLER DE JARDINERIA	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre la importància de respectar el medi ambient. • Respectar la natura. • Gaudir de fer activitat relacionades amb la natura. • Aprendre el valor i la necessitat de l'aigua en la vida quotidiana..
Desenvolupament	<p>Aquesta activitat es compondrà de diverses sessions.</p> <p>Cada alumne haurà de dur un envàs de iogurt.</p> <p>La mestra proporcionarà als alumnes les llavors i la terra.</p> <p>Cada alumne farà el seu cossioli i es posaran tots a la finestra.</p> <p>Cada dia es regaran amb aigua abans de sortir al patí. Una vegada que hagi crescut la planta, cada alumne se l'emportarà a casa seva.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Envàs de iogurt. • Terra. • Llavors. • Aigua.
Durada	40 minuts (preparació) i 10 minuts cada dia per regar.

6. CONCLUSIONS

Com a futura docent i amant de la literatura infantil catalana, he gaudit moltíssim del procés de l'elaboració d'aquest treball acadèmic.

Per una banda, he trobat dificultats a l'hora de seleccionar la informació més adient per el marc teòric que fonamenta el desenvolupament del treball.

A causa de la situació actual en què es troba la nostra societat, el fet de no poder accedir a biblioteques per complementar la informació trobada a la xarxa ha estat un impediment.

Tot i això, agraeixo al meu tutor que m'hagi facilitat el procés aportant-me documentació i aconsellant-me en tot moment.

D'altra banda, no he tingut cap dificultat en l'elaboració de les activitats del programa, ja que m'he basat en la meva experiència personal en les pràctiques realitzades a les aules d'Educació Infantil.

El fet de no poder posar en pràctica totes les activitats també ha estat dificultós, ja que el fet de posar-les en pràctica facilitaria en gran mesura la correcció del disseny d'aquestes.

Les conclusions, consideracions i reflexions després de la realització del TFG són molt diverses.

En primer lloc, destaco la importància de la literatura infantil com a mitjà per educar en valors i afavoridor en el desenvolupament integral dels infants. És fonamental que, des d'edats primerenques, la literatura infantil estigui present a les aules.

Tal com s'exposa en aquest treball, la literatura és indispensable a les aules d'Educació Infantil i a més, és el punt de referència d'activitats que generen aprenentatges essencials per conèixer en societat.

No es pot obviar que la societat canvia constantment i que l'escola ho fa de la mateixa manera. És necessari que els docents tinguin una formació constant per evitar un estancament en metodologies, continguts, relacions personals...

En segon lloc, un dels aspectes que considero clau a tenir en compte per contribuir a una bona educació en valors i al foment de bons hàbits lectors i del gust per la literatura és la implicació de les famílies en l'escola, fet que consolida els valors que es treballen a l'aula.

En tercer lloc, és molt important que els docents coneguin perfectament el seu grup, el context d'aquest i programin activitats que siguin adients.

Per acabar, m'agradaria destacar que he trobat molt positiu fer una barreja d'obres clàssiques amb obres modernes, ja que com a futura mestra considero necessari que les obres clàssiques que han estat presents generació rere generació no desapareguin.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Albiol Téllez, Agnès V. (2016). “Educar a través de la literatura. Cómo seleccionar las obras literarias infantiles”. Universidad Abat Oliba CEU. Barcelona

[<https://www.recercat.cat/bitstream/id/118510/TFG-ALBIOL-2015.pdf>]

Amat Castells, Vanesa (2016). “Aprendre a valorar les lectures literàries anàlisi d'una intervenció didàctica a cicle inicial”. Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona

[https://ddd.uab.cat/pub/tesis/2016/hdl_10803_368233/vac1de1.pdf]

Annex 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears. Govern de les Illes Balears.

[http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/infantil/annex_infantil.pdf]

Ayuso García, Noelia (2013). *Literatura Infantil como medio para enseñar valores*. Universidad de Valladolid. Valladolid

[<https://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/3122/TFG- B.164.pdf?sequence=1&isAllowed=y>]

Cervera, Juan (1989).” En torno a la literatura infantil.”. *Cauce, Revista de filología y su didáctica*, 1989, (12):157-168

[https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/21795/file_1.pdf;jsessionid=E9AAE113B01CCACEB53A2724F01037A?sequence=1]

Cervera, Juan (1990). “Aproximación lúdica a la poesía infantil”. *Poesía infantil: teoría, crítica e investigación*, 4, 119-144. Universidad de Castilla-La Mancha, Cuenca.

[<https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=wWKhsqXDajkC&oi=fnd&pg=PA119&dq=Aproximaci%C3%B3n+l%C3%BAdica+a+la+poes%C3%ADa+infantil&ots=aBnCs8h9CQ&sig=4w7tpzrG4M5pJz28oASvkfIU35o#v=onepage&q=Aproximaci%C3%B3n%20l%C3%BAdica%20a%20la%20poes%C3%ADa%20infantil&f=false>]

Cervera, Juan (1992). *Teoría de la literatura infantil*. Bilbao, Mensajero

Colomer, Teresa (2005). *Andar entre libros: la lectura literaria en la escuela*. México, Fondo de cultura Económica.

Colomer, Teresa (2005). “El desenlace de los cuentos como ejemplo de las funciones de la literatura infantil y juvenil”. *Sociedad Lectora y Educación*, 203.

[http://www.revistaeducacion.educacion.es/re2005/re2005_16.pdf]

Colomer, Teresa (2007). *Introducción a la literatura infantil y juvenil*. Madrid, Vallhermoso, Editorial Síntesis.

Fittipaldi, Martina (2013). “¿Qué han de saber los niños sobre literatura? Conocimientos literarios y tipos de actuaciones que permiten progresar en la competencia literaria”. Universitat Autònoma de Barcelona.

[https://ddd.uab.cat/pub/tesis/2014/hdl_10803_131306/mf1de1.pdf]

Gil, Carmen (2003). *¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños*. Madrid, España. Editorial CCS

[https://mercaba.org/ORARHOY/CATECISMO/gil_carmen_-_a_jugar_con_los_poemas.pdf]

Ibarrola, Begoña (2003). *Cuentos para sentir: Educar los sentimientos* (2ª ed.). Madrid: Ediciones S.M

Llorens García, Ramón F. (2000).” Literatura infantil y valores”. *Revista Puertas a la lectura*. (9), 75-78.

[<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=206248>]

López Tamés, Roman (1990). *Introducción a la literatura infantil*. EDITUM. Universidad de Murcia

Marín-Díaz, Verónica. y Sánchez-Cuenca, Carmen. (2015). “Formación en valores y cuentos tradicionales en la etapa de educación infantil”. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 13 (2), 1093-1106.

[<http://158.69.118.180/rclsni/index.php/Revista-Latinoamericana/article/view/1990/608>]

Mendoza Fillola, Antonio (1994). “A la recerca del lloc de la literatura infantil i juvenil en el currículum escolar”. *Temps d'Educació*, (12), 45-68.

[<https://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/125548/246276>]

Mínguez-López, Xavier (2016). “La interculturalitat a la literatura infantil i juvenil catalana”. *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, (60), 61-89.

[<https://ojs3.uv.es/index.php/caplletra/article/view/8449/8441>]

Moreno Verdulla, Antonio (1998). *Literatura infantil: introducción en su problemática, su historia y su didáctica*. Cádiz. Servicio Publicaciones UCA.

Morón Macías, Carmen Maria (2010). “Los beneficios de la literatura infantil”. *Revista digital para profesionales de la enseñanza*, (8), 1-6.

[<https://www.feandalucia.ccoo.es/andalucia/docu/p5sd7247.pdf>]

Pelegrín, Ana (1981). *La aventura de oír: cuentos y memorias de tradición oral*. Biblioteca virtual Miguel de Cervantes

[<http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/la-aventura-de-oir-cuentos-y-memorias-de-tradicion-oral--0/html/>]

Perriconi, Graciela (1983). *Puntos de partida para la caracterización de un libro infantil. El libro infantil. Cuatro propuestas críticas*, Buenos Aires, El Ateneo.

Porrás Arévalo, Julia (2011). *La literatura infantil, un mundo por descubrir*. Madrid. Editorial Visión Libros.

Salmerón Vílchez, Purificación (2005). *Transmisión de valores a través de los cuentos clásicos infantiles*. Universidad de Granada. Granada. [<https://hera.ugr.es/tesisugr/15487441.pdf>]

Tejerina Lobo, Isabel (1997). *Literatura infantil y formación de un nuevo maestro. La formación del profesorado desde una perspectiva interdisciplinar: retos ante el siglo XXI*. Alicante. Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes [<https://www.biblioteca.org.ar/libros/132768.pdf>]

Valriu, Caterina (1992). “Influencias dels contes populars en la literatura infantil y juvenil catalana actual”. Universitat de les Illes Balears, Palma de Mallorca.

[<https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=179634>]

Valriu, Caterina (2010). *Imaginari compartit: estudis sobre literatura infantil i juvenil*. Palma de Mallorca, Illes Balears. L'Abadia de Montserrat.

Yubero, Santiago, Larrañaga, Elisa, & Cerrillo, Pedro (2004). *Valores y lectura. Estudios multidisciplinares*. España. Ediciones de la UCLM.

Zilberman, R. (2006). “El estatuto de la literatura infantil”. *Cuadernos Literarios*, 3(6), 17-39. [<https://cuadernos.ucss.edu.pe/index.php/cl/article/view/114/115>]